

Oponentský posudek na diplomovou práci Petry Kahounové
Problematika střídání kmenových souhlásek ve finštině jako druhém jazyce

Diplomová práce Petry Kahounové pojednává o tématu ryze morfologickém, o to větší jsou očekávání, jedná se totiž o téma dosud na oboru finština nezpracované. Střídání kmenových souhlásek ve finštině a v několika dalších ugrofinských jazycích je oblast, která vzbuzuje obavy u studentů finštiny jako cizího jazyka s jakýmkoliv jazykovým pozadím. Autorka pro svou práci, analýzu chyb při tvoření správných tvarů ve studentských pracech, vybrala práce studentů s příbuzným jazykovým pozadím: češtinou a polštinou.

Materiální podporu čerpá ze studentského korpusu (*Oppijankielen korpus, Oulu, 2007*), který tvoří různé neopravené texty, které studenti finštiny píšou při svém univerzitním studiu finštiny (finštinu studují jako obor). Je to tedy výborný zdroj pro různé studie finštiny jako cizího jazyka. Dalším pramenem jsou texty vzniklé přímo na domácí půdě FF na oboru finština. Korpus pro analýzu byl vytvořen z textů na začátečnické úrovni, kde se výklad střídání kmenových souhlásek vlastně i začíná. Zajímavé by bylo se věnovat pro srovnání i analýze z fáze pokročilé, kde už jsou vidět (nebo také nejsou vidět) konečné výsledky. Střídání kmenových souhlásek je věc, která prolíná i oblastí fonetickou, takže i u velmi dobře finsky mluvících jsou poznat nesprávné délky dlouhých finských konsonantů.

Diplomová práce je rozdělena na pět kapitol, přičemž první kapitola tvoří dvoustránkový úvod. Před úvodem je zajímavá a jazykově krásná citace od Rasmuse Raska (1787-1832), ve kterém popisuje charakteristiku finštiny. Je ke škodě práce, že autorka nevyužila své znalosti a nepřeložila tuto pasáž do češtiny. Do češtiny měly být přeložené také různé názvy, hlavně publikací, nebo jednotlivá slova, příklady apod. O nich se zmíním ještě později.

V druhé kapitole, *Střídání kmenových souhlásek*, autorka popisuje gramatický jev střídání kmenových konsonantů z různých hledisek, hlavně podle *Karlssona*, ale i z pohledů některých starších gramatik (*Hakulinen, Penttilä*). V této kapitole se najdou už některé nedůslednosti, které se pak bohužel opakují i v dalších kapitolách: překlady, nepřesné formulace a odkazy apod. jsou zřejmě způsobené uspěchaností a nedostatkem času. (Jen některé pro příklad: nesprávná formulace na str. 11, odd. 2.1.1 *pokud má slovo ve svém kmeni samohlásku, jedná se o tzv. vokálový kmen*, dále chyby v tabulkách, např. tab. 1 *savukke* nebo na s. 20 je kuriózní příklad: *kalaa < *kalaða (srv. kattiloita ?)*

Třetí kapitola je kratší a představuje sestavení vlastního korpusu autorky, které určitě bylo časově náročné, jedná se o čistě textový korpus bez anotace. Vlastní analýzu tvoří čtvrtá kapitola, která je také nejrozsáhlejší a velice pečlivě zpracovaná s množstvím tabulek, které ilustrují každý jev zvlášť jak z prací českých studentů tak i polských. Zdá se občas, že se srovnává nesrovnatelné, zaprvé na polské straně je méně textů, takže čísla s procenty nejsou úplně věrohodná, zvláště u velmi malých výskytů. (v korpusové lingvistice bývá např. zvykem při srovnávání korpusů různého rozsahu, že se kromě procentuálního přepočtu absolutní frekvence výskytu uvádí i přepočet počtu výskytů na

určitý objem, tedy např. na milión/tisíc slov) (např. str. 33 tab. 5, skupina *rt :r, dohromady 11 příkladů, chybných 27,27 %*). Chyby se najdou i v tabulkách, časté jsou nesprávné odkazy, největším problémem jsou ale špatné interpretace chyb podle příkladů (příloha 5). Určitě by nebylo ke škodě přeložit příkladové věty do češtiny a opravit je i ve finštině, což by bývalo autorce slušelo jako budoucí absolventce oboru a bylo by v souladu s autorčíným přáním vysloveným v závěrečné kapitole 5, aby tato práce byla inspirací i jako učební materiál pro studenty finštiny.

Práce není příliš dlouhá a v souladu s výše naznačenou ambicí ji autorka mohla doplnit např. sestavením zajímavé a užitečné tabulky slov, které jsou velmi frekventovaná, a ve kterých se na začátku studia dělá nejvíce chyb, s doplněním překladu do češtiny. O tom se autorka i sama zmiňuje v závěrečné kapitole.

Je třeba říct, že práce vzbudila větší naděje a očekávání, než jaké jsou výsledky zkoumání, ke kterým se jakoby „nedostalo“. Dokumentace materiálu, čísla chyb a srovnání dvou skupin textů, každý z jiného výchozího jazyka, bylo uvedeno pečlivě, ale další úvahy jakoby se ztratily. Materiál by se dal zpracovat dále i ve prospěch studentů finštiny, hlavně v podobě korpusu příkladových vět, které by byly vhodným materiálem pro bližší analýzu.

Nicméně práce má i svoje přednosti a je třeba ocenit hlavně časovou náročnost práce s neoznačovanými korpusy, úpravu příloh a tabulek, i když tu a tam nejsou úplně spolehlivé. Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji v závislosti na obhajobě známkou mezi *velmi dobře* a *dobře*.



Praha, 2012-06-21

PhDr. Hilka Lindroosová, CSc.